

Giriş

1997 ve 1998 yıllarında Eski İzmir (Smyrna) Kenti'nde Arkaik çeşmenin güneybatısında çalışmalar yapılırken kent duvarı dışında kireçtaşı lahit ve pişmiş toprak pithoslardan oluşan mezarlara rastlandı (Çizim 1A).

Eski İzmir Kenti'nin nekropolü aslında Yamanlar Dağı'nın eteklerinde anakara üzerinde yer almaktadır¹. Bu nekropol Tanthalos Mezarı dahil Arkaik Dönem'den başlayarak M.Ö. 4. yüzyıl sonuna değin gömüt alanı olarak kullanılmıştır.

Arkaik çeşmenin güneybatısında gün ışığına çıkardığımız M.Ö. 7. yüzyıl sonu - 6. yüzyıl ilk yarısına verdiğimiz 5 kireçtaşı lahit ile 8 adet pişmiş toprak çömlek mezar ise höyükte oturan bazı soylulara ait olmalıdır. Soyluların bu mezarları zengin hediyelerle donatılmış olduğu için anakaradaki nekropolde değil, güvenceli bir yer olan höyük üzerinde, hemen kent suru dışında yer almıştır. Nitekim aşağıda söz konusu edilecek altın eserler, hepsi soyulmuş olan lahitlerden birinde ele geçen gözden kaçmış küçük buluntulardır.

Kent duvarına dik konumda gün ışığına çıkarılan kireçtaşından kesilmiş bu lahit, sandık mezar biçimindedir. Lahdin kapağı daha büyüktür. Kapak düzdür ve kırık olarak ele geçmiştir. İçindeki toprak kaldırıldığında buradan 5 çift küpe, 2 adet astragal ve 1 takı boncuğundan oluşan hepsi altın küçük bir hazine gelmiştir (Resim 1). İskelet ya da başka bir buluntuya rastlanmamıştır.

1. Buluntuların Tanıtımı ve Değerlendirilmesi

1.1- Altın Küpeler

Yelken yakası biçimindeki küpelerin içleri doludur (Resim 2, 3). Bayraklı Smyrna'da daha önceden de altın küpelerin ele geçtiğini British Museum kataloğunda yer alan Arkaik Dönem'e ait granülasyon teknikte yapılmış piramit biçimli süslemesi olan bir küpe örneği gös-

termektedir². Söz konusu küpenin 1882 yılında Sydney Vacher adlı bir İngiliz tarafından British Museum'a hediye edildiği kaydedilmektedir.

Bayraklı küpelerinin yakın bir benzeri Efes Arkaik Artemision'dan ele geçmiştir ve British Museum'da korunmaktadır³. Bayraklı altın küpelerini, içinde bulundukları lahdin yer aldığı alandan gelen çeşitli kaplara ait seramiklere dayanarak M.Ö. 6. yüzyılın başına tarihleyebiliriz.

1.2- Altın Astragaller

Astragaller (Resim 4-7) içbükey biçimlendirilmiş 2 makaranın, yanyana üst ve alt kenarlarından birleştirilmesi ile oluşturulmuştur (Resim 8, 9). Astragallerden biri lahit kapağının çöken parçası altına sıkıştığı için ezilmiştir. Ancak her ikisi de eksiksiz olup, özenli bir işçilik ürünüdür.

İzmir örneklerinden başka bugüne değin Batı Anadolu'da Efes ve Uşak'ta altın astragaller bulunmuştur. Bunlardan 2 örnek Efes Artemision kutsal alanından gelmiştir⁴. British Museum'da korunan bu astragallerin uzunlukları 0.032 m, yükseklikleri 0.017 m olup, birinin ağırlığı 7.65 gr diğeri de 7.63 gramdır. Bunlar kenarları şişkin konkav biçimli içi boş iki makaranın yanyana birleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Herhangi bir süslemesi yoktur, sadedir.

Uşak Müzesi'ndeki Karun Hazine-si'nde yer alan 5 adet astragalin 2 tanesi altın, diğer 3'ü elektrondur⁵. Bunlar makara biçiminden daha çok silindirik formludurlar. Altın olanların işçiliği daha özenlidir (Resim 10). Birinci altın astragal 0.03 m uzunlukta, 0.011 m yükseklikte 7.460 gr ağırlıktadır. İkincisi de 0.031 m uzunlukta, 0.011 m yükseklikte ve 7.900 gr ağırlıktadır. Üst yüzlerine 6 yapraklı birer rozet ve rozetlerin ortasına altın bir granül işlenmiştir. Makaraların birleşme noktasının her iki yanında birer halka vardır. Bu halkalar büyük olasılıkla mezarlarda astragalleri asmaya yarıyordu. Elektron örneklerin

(Resim 11) uzunlukları 0.018, 0.022 ve 0.02 m, yükseklikleri 0.008, 0.009 ve 0.008 m, ağırlıkları ise 1.800, 2.170 ve 2.300 gramdır. Hem üst hem de alt yüzeylerine 8 yapraklı birer rozet, kalıplama teknikle işlenmiştir⁶.

Efes ve Bayraklı astragalleri biçimleri ve yapım teknikleri bakımından birbirlerine çok yakındırlar. Bayraklı, Efes ve Uşak Hazinesi astragalleri dışında ayrıca Güney Rusya kurganlarından da 4 adet altın astragal bilinmektedir⁷.

1.2.a- Kullanım Amaçları

R.Hampe "Die Stele aus Pharsalos im Louvre" makalesinde astragal konusunu ayrıntılı bir biçimde işlemiş ve onları oyun aracı olarak değerlendirmiştir⁸. Evans da Hampe'nin düşüncesindedir. Knossos'un Neolitik Dönem 5. tabakasında grup olarak 16 adet sığır aşık kemiği bulunmuştur. Evans bunların olasılıkla oyun için kullanıldığını söyler⁹. Mısır'da da aşık kemiği oyunu bilinmekte ve bunu Tutankamon'un mezarında bulunan fildişinden 2 astragal belgelemektedir¹⁰. Kuzey Suriye'de aşık kemiği oyununun bir şans oyunu olarak 3 bin yıldır bilindiğini Luschan belirtir¹¹. Boğazköy'de Büyükkale'den ele geçen aşık kemikleri genelde oyun için kullanılmışlardır¹². Kargamış kabartmaları'nda (M.Ö. 717-691) Kral Araras'ın çocukları aşık oynarken betimlenmişlerdir¹³. Buradaki sahnenin bütünüyle oyuna yönelik olduğunu yanlarındaki diğer iki çocuğun topaç çevirmesi açıkça belgelemektedir.

Bayraklı astragalleri aşağıda görüleceği üzere, 5 çift küpe ve bir takı boncuğu ile birlikte bulunuşu bakımından hiç şüphesiz astragal oynayan bir genç kız ya da genç hanıma aittir. Ancak burada eserlerin üzerinde aşınma ve bozulma olmaması, onların oyun aracı olarak kullanılmadan, doğrudan mezara hediye için yapıldıklarını açığa vurmaktadır.

Bununla beraber Neolitik Dönem'den itibaren çeşitli materyaldan yapılanlar ile kutsal alanlarda bulunan doğal aşık ke-

mikleri gözönüne alındığında, onların tapınma amacına yönelik kullanıldıkları da anlaşılmaktadır. Nitekim M.E. Caskey'in bildirdiğine göre¹⁴ Neolitik Dönem'den itibaren iskan edilen Phokis Corycian Mağarası'ndan 16 000 adet aşık kemiği ele geçmiştir; bunların bir düzinesi üzerinde marka, tanrı adı ve kahraman adı kazılıdır; ayrıca Pausanias da burasının Pan ve Nymphalara ait kutsal bir yer olduğunu belirtmiştir¹⁵.

Greifenhagen Efes'in altın astragallerinin birlikte buluntuları arasında bir bronz aynanın yer alması dolayısıyla, bunların bir genç kız ya da genç kadına ait olduğunu ve Efesin altın astragallerinin oyun için uygun olmadıklarını, bilicilik için kullanıldıklarını belirtir¹⁶. Efes Artemis kutsal alanında bulunan gümüş, bronz, ve özellikle fildişi astragal örnekleri Hogarth'a göre Artemis'e tapınma ile ilgilidir¹⁷.

Astragaller paralar üzerinde de kutsal anlamları ile betimlenmişlerdir¹⁸. Çoğu kez erişkin olmayan çıplak iki genç, yüzyüze oturarak tanrıçanın önünde, yıldız ve yeni ay altında astragal oynarken gösterilirler. Bu gençler Efes, Lydia, Hypaipa¹⁹ paralarında Artemis, Samos paralarında Hera ve Selge paralarında da Athena kutsal tapınımı ile ilgilidirler.

Böylece astragalleri Neolitik Dönem'den itibaren gözden geçirdikten sonra şu sonuç ortaya çıkmaktadır. Antik dönemde astragal oynamak çocuk yaştaki gençlerin ve genç kızların yeğlediği popüler bir oyundur; astragaller ayrıca kült amacına yönelik de kullanılmışlardır^{19a}.

1.2.b- Tarihleme

Yukarda ele aldığımız Batı Anadolu'nun altın astragalleri birbirlerine yakın dönemlere aittirler. Karun Hazinesi'ndeki eserler en erken olarak M.Ö. 6. yüzyıl ilk dörtlükten veya ilk yarından sonraya tarihlenirler²⁰. Arkaik Artemision astragalleri, birlikte yer aldıkları mezar buluntularına göre M.Ö. 6. yüzyıl 2. dörtlük ya da ortası-

na aittirler²¹. Bayraklı astragalleri de, birlikte bulundukları küpeler gibi M.Ö. 6. yüzyılın başına aittirler.

1.3- Takı Boncuğu

Olasılıkla bir kolyeden düşen oval biçimli, içi boş altından bir takı sallantısıdır. Üst kısmı açık olup, buradan takıya bağlanır. Beraberindeki diğer buluntulara göre M.Ö. 6. yüzyılın başına aittir.

1.4- Pişmiş Toprak Gömüt Krateri

M.Ö. 7. yüzyıl son dörtlüğüne tarihlenen Bayraklı antik çeşmesinin güneybatısındaki alanda, gömüt olarak kullanılan pişmiş toprak 8 adet kap daha ortaya çıkarılmıştır. Bunlardan sözünü edeceğimiz bezemeli kap çift kulplu bir krater biçimindedir. Kabın boydan boya yarısı eksiktir ve 1.94 m yükseklikteki kab bir pithosun ağzına kapak olarak kapatılmıştır. Kiremit renkte boya bezelidir. Karşılıklı iki kulp arasında bir aslan avı sahnesi işlenmiştir (Resim 12). Bu sahnenin altında ise, kulpların altından geçerek kabı çevre dolanan, noktalı palmet ve spiral bezemeli kuşak yer alır.

Üst sahnede iki savaşçı mızraklarını aslana savurmakta ve saplamaktadır (Çizim 2). Mızrakların açtığı yaradan kanlar akmaktadır. Hoplitlerin kalkanları figürlerle bezelidir. Öndeki kalkanda bir at protomu ve küçük bir kuş vardır. Arkadaki savaşçının kalkanında uçan bir kuş bütün alanı kaplar. Her iki hoplitin altında 4 köpek görülür.

Aslan avı M.Ö. 7. ve 6. yüzyıl Hellen vazo sanatında özellikle Protokorint Dönem Korint seramiğinin en sevilen konusunu oluşturur²². Attika sanatında ise, bollukla işlenen bu konu Herakles ile aslan arasındaki ikili bir mücadeleye dönüşmüştür²³. Aslan avı konusu için bir diğer eski örnek de geometrik stilde Kykladik bir amphora üzerinde görülür²⁴. Bayraklı kabındaki aslan avında aslanın yaralanış biçimi ve kanların akışı, Chigi Olpesi²⁵ ve

Erythrai Oinochoesi'ndeki²⁶ aslanı anımsatır. Aslanın işleniş stili ise ince, uzamış boynu ve burun üzerinden başlayıp alt çeneye kadar uzanan boyalı ağız kenarı ile Kyklad vazolarındaki aslan tasvirlerine yakınlık gösterir²⁷.

Aslanın önünde Korint tipi miğfer giymiş iki savaşçı, başlarının arkasından yukarı kalkmış elleri ile mızraklarını ileriye doğru savururlar. M.Ö. 7. yüzyıl Korint sanatı vazolarında görülen bu duruş biçimini M.Ö. 6. yüzyıla ait Samos Wathy Müzesi'ndeki E 127 No'lu bir fildişi kabartmada da buluruz²⁸. Burada Geryoneus'un üç başı da İon başlığı taşırlar.

Öndeki savaşçının kalkanı üzerinde bir at protomu yer alır. At, yelesi ve özellikle aşağı, geriye doğru hafifçe kıvrılan çenesi ile Kyklad özelliği gösterir²⁹. Ancak burada Kyklad atlarına oranla yüzü biraz dolguncadır.

İkinci kalkanın üzerinde geometrik biçimli bir kuş figürü vardır (Çizim 3e). Kuş, M.Ö. 7. ve 6. yüzyıl vazolarının figür bezeli kalkanları üzerinde bollukla yer alan, sevilen bir ögedir³⁰. Bu kuşlar natüralist bir anlamla işlenmişlerdir. Bayraklı kabındaki gibi şematik uçan kuş betimlemesi daha çok Boiotia kaplarında görülür (Çizim 3a-d). Boiotia vazolarının kuşlarında kanatlar ön plandadır, gövde kanatların altına eklenmiştir, Bayraklı kabın da ise kuşun üçgen bedeni dikkati çeker, kanatlar ve kuyruk gövdeye eklenmiştir.

Aslan avı sahnesinin her iki yanındaki çifte kulplardan ancak bir taraftaki kısım ele geçmiştir. Burada kulpun gövde üzerindeki izleri kalmıştır. Ortada da mahmuz biçimli çıkıntı vardır. Kabın alttaki ikinci kuşağında, bitki motiflerinin Ege adalarına özgü güzel bir çeşitlemesi ile ortaya konan bir nebat dizisi yer alır (Çizim 4). Yaprak ve spirallerden oluşan bu motif yoğun Kyklad etkisi göstermektedir³¹. Bitki kuşağının spiral-palmet dizilimini, Dugas da bazı eserler için Rodos-Doğu Hellen karakteri olarak tanımlar³².

Bu stil, kraterin aslan avı kuşağındaki svastikadan geliştirilen doldurma bezenin de kendini gösterir.

1.4.a- Tarihleme

Kraterde işlenen insan figürleri ve aslan avı konusu kompozisyon bakımından M.Ö. 7. yüzyılın 2. yarısındaki Geç Protokorint'in geç dönem hoplitlerini ve av sahnesini akla getirir. Burada at ve aslan Kyklad; kuş figürü Boiotia; bitki kuşağı Adalar üslubunda işlenmiştir. Belirgin bir biçimde Korint ve Kyklad etkisi taşıyan bu vazo, yerli bir ustanın M.Ö. 7. yüzyıl sonu, 6. yüzyıl başına tarihlenebileceğimiz bir eseri olmalıdır.

2. Buluntu Kataloğu

2.1- 2 No'lu Lahit:

Kireçtaşı. Uzunluk 1.80 m. Genişlik 0.60 m. Yükseklik (kapak kalınlığı hariç) 0.60 m. Lahit kapağı 2.20 x 0.75 m. Kalınlık (Lahit ve kapak) 0.08 m.

2.2- Küpeler:

18 ayar altın. Yükseklik 0.018 m. Genişlik 0.011 m. Ağırlık 3.55 gr.

2.3- Astragaller:

Astragal 1: 18 ayar altın. Uzunluk: 3.7 cm, genişlik: 1.9 cm, yükseklik: 1.7 cm, ağırlık: 14.550 gr. (Resim 4, 5).

Astragal 2: 18 ayar altın. Uzunluk: 3.8 cm, genişlik: 1.9 cm, yükseklik: 1.7 cm, ağırlık: 14.480 gr. (Resim 6, 7).

2.4- Takı Boncuğu:

18 ayar altın. Ağırlık: 2.11 gram. Yükseklik: 0.01m. Gövde çapı: 0.006m.

2.5- Krater:

Pişmiş toprak. Yükseklik 0.88 m. Ağız çapı 0.44 m. Gövde çapı 0.80m. Kaide çapı 0.19 m. Et kalınlığı 0.03 m.

3. Altın Eserlerin Teknik Özellikleri

Küpelerde sapların çıktığı kısım 2 halka içersine dizilmiş 8 adet granülle çevrelenmiştir (Resim 3). Küpenin öbür başında ise 7 granül üzerine 4, onların da üstüne bir adet granül oturtulmuştur. Piramit biçimli bu bölüm böylece küpenin kulaktan çıkmasını önleme işlevini de yapmaktadır. Küpenin ucu kulaktan geçirilerek kulağın arkasındaki bu kısma dayandırılmaktadır.

Astragallerin üst yüzlerinde makaraların birleştiği yerde, 4 adet granül üzerine oturtulmuş tek bir granülden oluşan piramidal biçimli süsleme bulunur. Makaraların arasındaki bu süslemeden iki yana doğru dörder küçük granül daha uzanır. Bunların hemen önüne de birer üçgen plaka tutturulmuştur (Resim 4, 6). Plakaların üzeri her kenarında 5 adet olmak üzere granüllerle bezenmiştir. Bu üçgen plakacıklar ayrı olarak hazırlanıp buraya yerleştirilmişlerdir.

Küpelerin, astragallerin ve takı boncuğunun 18 ayar altından olduğu Temizocak Kuyumculuk Sanayii ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Temizocak tarafından belirtilmiş, ayrıca kendisi astragaller için aşağıdaki bilgileri vermiştir. "Aşık kemiği biçimli eseri oluşturan her makaranın içi boştur üst ve alt yüzeyleri yuvarlak birer disk ile kapatılmıştır. İki makara yanyana getirilip üst ve alttan birbirlerine bağlanmışlardır, ayrıca üst taraf her iki yana doğru birer üçgen plaka ile birleştirilmiştir. Makaraların içbükey kısımlarında birbirlerine doğru 0.5 mm'lik birer delik yer alır. Bu delikler, parçalar birbirlerine kaynakla tutturulurken, içerde ısınan havanın patlama yapmadan dışarıya çıkması içindir. Kaynak işçiliği çok temizdir, taşma yoktur. Üçgen plakaların üzerindeki altın tanecekler de plakaya hassas bir biçimde kaynakla bağlanmıştır. Astragallere en sonunda çok ince bir tesfiye yapılmış, böylece dış yüzdeki hatalar en düşük seviyeye indirilmiştir. Cilasızdır, mat görüntüsü tesfiye ile sağlanmıştır."

Sonuç

1997 ve 1998 yıllarında höyükte çalışılan alan, anakaranın İzmir Körfezi'ne açılan güneydoğu kısmı olup, buraya zamanla deniz seviyesinden 2-3 m yükseklikte alüvyon toprağı yığılmıştır. Yaptığımız araştırmaları antik çeşmenin önünden başlatarak batıya doğru sürdürdük. Burada, kent surunun hemen dışında şimdilik 70 m uzunlukta ve surun önünde 5 metre genişlikte bir kıyı şeridini ortaya çıkardık. Yukarda söz konusu edilen buluntuların yer aldığı gömü alanı, antik çeşmenin daha sonraki bir

dönemde yapılmış olan ve bir bölümü surun önünden ona koşut olarak güneybatıya devam eden cephe duvarının dibinde 35 x 5 m² lik bir alana yayılmıştır. Alanın küçük-lüğü ve buluntuların ait olduğu zaman dilimi göz önüne alındığında, burada ancak yarımada üzerinde yaşayan soylulardan bazı-
larının M.Ö. 7. y.y sonu - 6. yüzyılın ilk yarısına ait gömütlerinin bulunduğunu söyleyebiliriz. Bunların Bayraklı'nın esas nekropolünde yer almayıp hemen kent duvarının dışında, ancak höyük üzerinde bulunması da mezar soyguncularına karşı alınan bir önlemdir.

NOTLAR

1. E. AKURGAL, 1993, 51-52.
2. F.H. MARSHALL, 1969, 166 Nr.1593*, Lev.XXVI 1593*.
3. F.H. MARSHALL, 1969, 72 Nr.946, Lev.IX 946.
4. A. GREIFENHAGEN, 1965, 14. Astragallerin mezar hediyesi olarak sunulması konusunda bkz. R. Hampe, 1951, 29.
5. İ. ÖZGEN-J. ÖZTÜRK, 1996, 204-206 Nr.172-176.
6. Altın işçiliği ve granülasyon tekniği için bkz. D. Williams-J. Oğden, 1994, 17-30.
7. A. GREIFENHAGEN, 1965, 14 not 10.
8. R. HAMPE, 1951.
9. J.D. EVANS, 1964, 236.
10. C.F. SCHAEFFER, 1962, 103.
11. F. von LUSCHAN, 1943, 123.
12. R.M. Boehmer, 1972, 181.
13. E. AKURGAL, 1995 Lev.125 b.
14. M.E. CASKEY, 1971, 304.
15. M.E. CASKEY, 1971, 304.
16. A. GREIFENHAGEN, 1965, 14.
17. D.G. HOGARTH, 1908, 190 vd.
18. D.G. HOGARTH, 1908, 190.
19. L. ROBERT, 1976, Lev.II Nr.5.
- 19A. C.F. SCHAEFFER ve F. von Luschan'ın astragal ile ilgili yayınlarının fotokopilerini Brigitte Freyer-Schauenburg'dan rica etmişim, göndermek lütfunda bulundu. Freyer-Schauenburg daha sonra astragalleri içeren bir konuda çalıştığını düşünerek bana Schädler'in makalesi ile aşağıda verdiğim kaynakçayı da yol-ladı. Kendisine candan teşekkür ederim.
- BOSTANCI, E.Y.: The Astragalus and Calcaneus of the Roman People of Gordion in Anatolia. -Belleten 23 (1959) 177-201, Taf.
- ALINEI, M.: L'astragalo e il talento. Contributo alle ricerche sull'origine delle unità di peso. -AnnIstNum 7-8 (1960-61) 9-23.
- TODOROVIC, J.: Ein Beitrag zur stilistischen und zeitlichen Bestimmung der astragaloiden Gürtel in Jugoslawien. -AJug 5 (1964) 45-48, Taf.
- ROHLFS, G.: L'antico giuoco degli astragali (Firenze 1965) 13 S., Taf., (Museo Francesco Ribezzo, Brindisi, Quaderno, 2).
- BOBTSCHIEW, S.N.: Über den Zusammenhang zwischen den Kymation und der astragalschnur in der antiken Architektur. -in: Xariothrion eiz A.K. Orlandon, 3., (Aqhnai, 1966) 410-412.
- TUSA CUTRONI, A.: Chiarificazioni sui lettucci-astragali di Castorono-Kokalos 17 (1971) 49-54.
- WESENBERG, B.: Kymation und Astragal. MarbWPr 1971-72 (1971-72) 1-13.

BESCHI, L.: Gli "Astragalizontes" di un Policeto. -Prospettiva 15 (1978) 4-11, Abb.

HERMANN, A.: The biter. A late hellenistic astragal player. -in: Studies in classical art and archaeology. A tribute to P.H. von Blanckenhagen., (Locust Valley, 1979) 163-173, Abb. Taf.

Bozic, D.: Die spätlatènezeitlichen Astragalgürtel vom Typ Beograd. (Serb.m.dtsch.Res.) -Starinar 32 (1981) 47-56, Abb.

PAPAOIKONOMOU, Y.: L'enfant aux astragales. A propos d'une stèle funéraires crétoise. -BCH 105 (1981) 255-263, Abb.

BOEHMER, R.M.; Wrede, N.: Astragalspiele in und um Warka. -BaM 16 (1985) 399-404, Abb., Taf.

De NARDI, M.: Gli astragali. Contributo alla conoscenza di un aspetto della vita quotidiana antica. -QuadFriula 1 (1991) 75-88, Abb.

LANDENIUS ENEGREN, H.: Four astragali in the Gustavianum. -in: From the Gustavianum Collections in Uppsala, 2., (Uppsala, 1993) 89-94, Abb.

SEBESTA, C.: Nota sugli astragali di capride. -AApi 2 (1993) 5-29, Abb.

Schädler, S.U. Spielen mit Astragalen. -AA 1996 (1996) 61-73, Abb.

20. E. AKURGAL, 1998, 284, 285, 290 Resim 188-192.

21. A. GREIFENHAGEN, 1965.

22. Bazı örnekler için: H. Payne, 1933, Lev.10 Nr.5.6; M. Robertson, 1948, 15 Fig.5; Ant Denk II 45; M. Akurgal, 1992, 86 Şek.6.

23. M.Ö. 8. yüzyıl 2. yarısı için: K. Schefold, 1964, Lev.5 a. M.Ö. 7. ve 6. yüzyıl için: J. Boardman, 1988, Fig.94, 97; E. Simon, 1976, Lev.80/XXVII; Y. Tuna-Nörling, 1995, Lev.21 Nr.6, Lev.48 Nr.144; D. Williams, 1985, Fig.43; H. Bloesch, 1982, 53 Fig.24.

24. A. WAIBLINGER, 1974, 12 Lev.9 CA 824.

25. E. HOMANN-WEDEKING, 1966, 56.

26. M. AKURGAL, 1992, Şek.6 Lev.7.

27. C. DUGAS, 1935, Lev.XV a.

28. P. BRIZES, 1985, Lev.22 Nr.2.

29. C. DUGAS, 1935, Lev.II:4, III:3a, V:7a, XI:18, XIV:a, XV, XVI:b, XVII:3b.

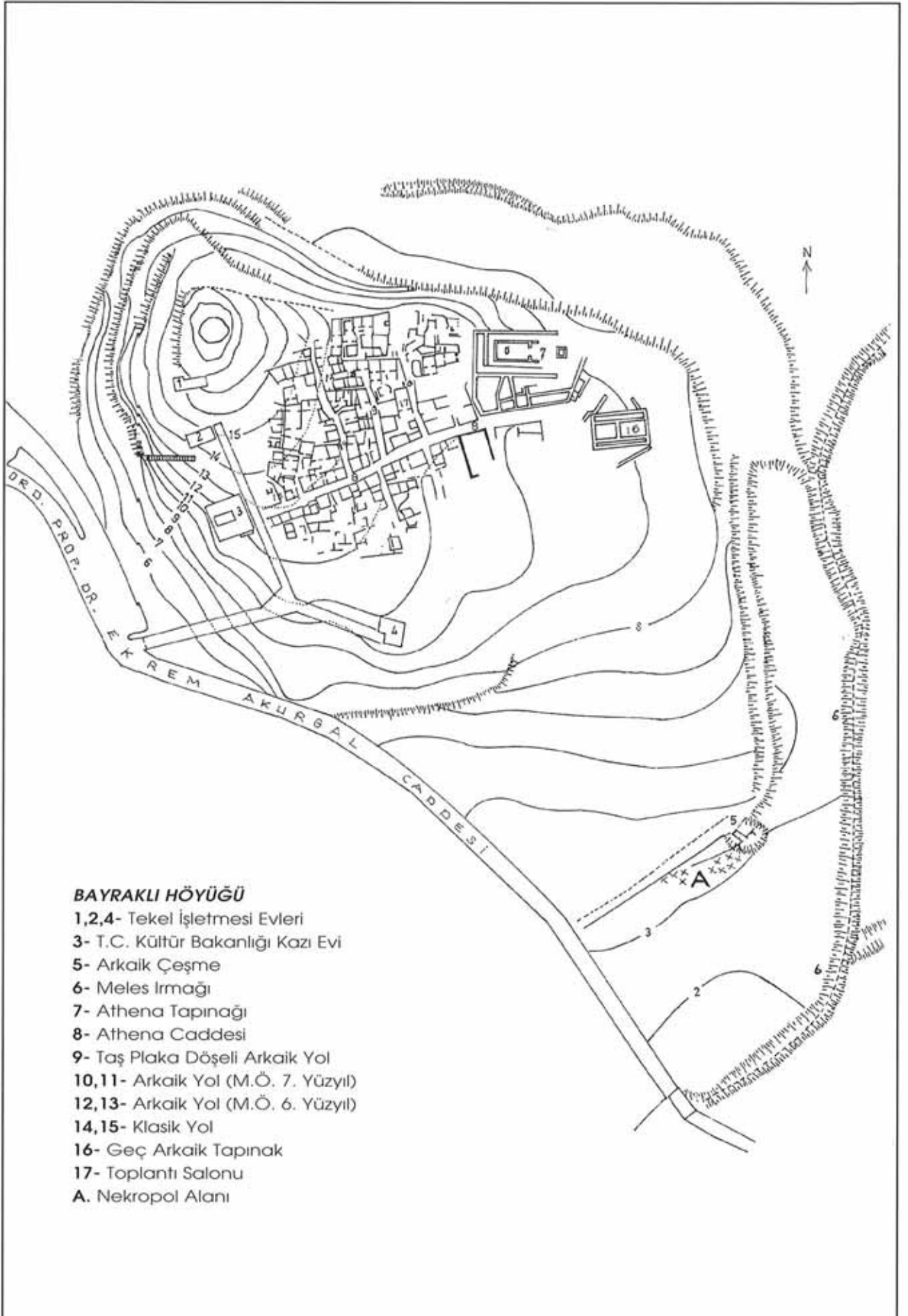
30. Chigi Olpesi: Ant Denk II, 45. MacMillan Aryballosu: K.F. Johansen, 1923, Lev.XXXI:1e. Berlin Aryballosu: E. Pfuhl, 1923, Lev.12 Nr.58. Boston Aryballosu: H. Payne, 1933, Lev.20 Nr.1. Erythrai Oinochoesi: M. Akurgal, 1992, 84 Nr.2. Euphorbos Tabak: E. Simon, 1976, Lev.31. Korint kase: K. Schefold, 1964, 83 Nr.36. Kalkid krater: E. Simon, 1976, Lev.XIX. R.M. Cook - P. Dupont, 1998, 124, 125, Fig. 17.2, 17.3.

31. C. DUGAS, 1935, Lev.XXIIIa.

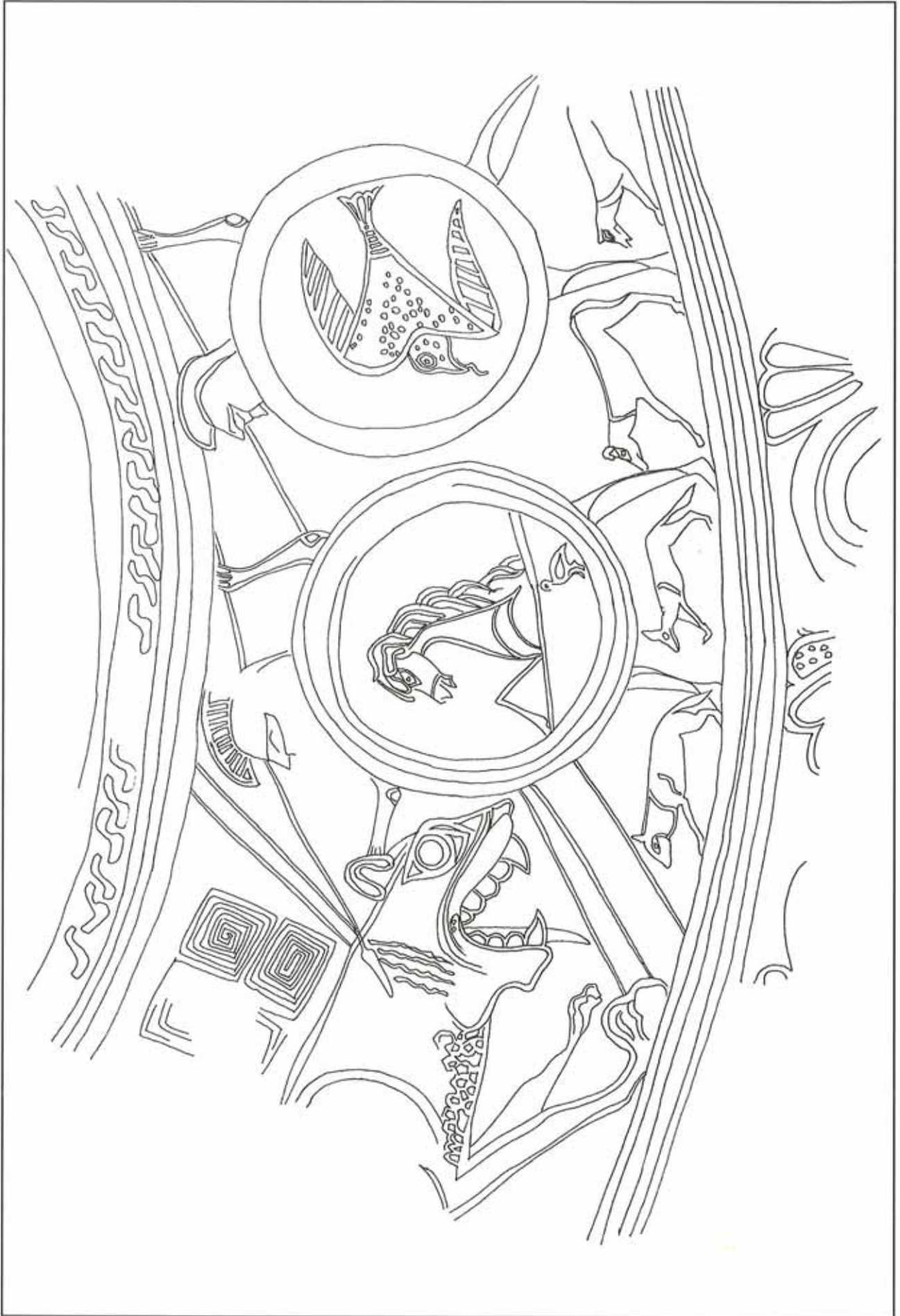
32. C. DUGAS, 1935, 123.

KAYNAKÇA VE KISALTMALAR

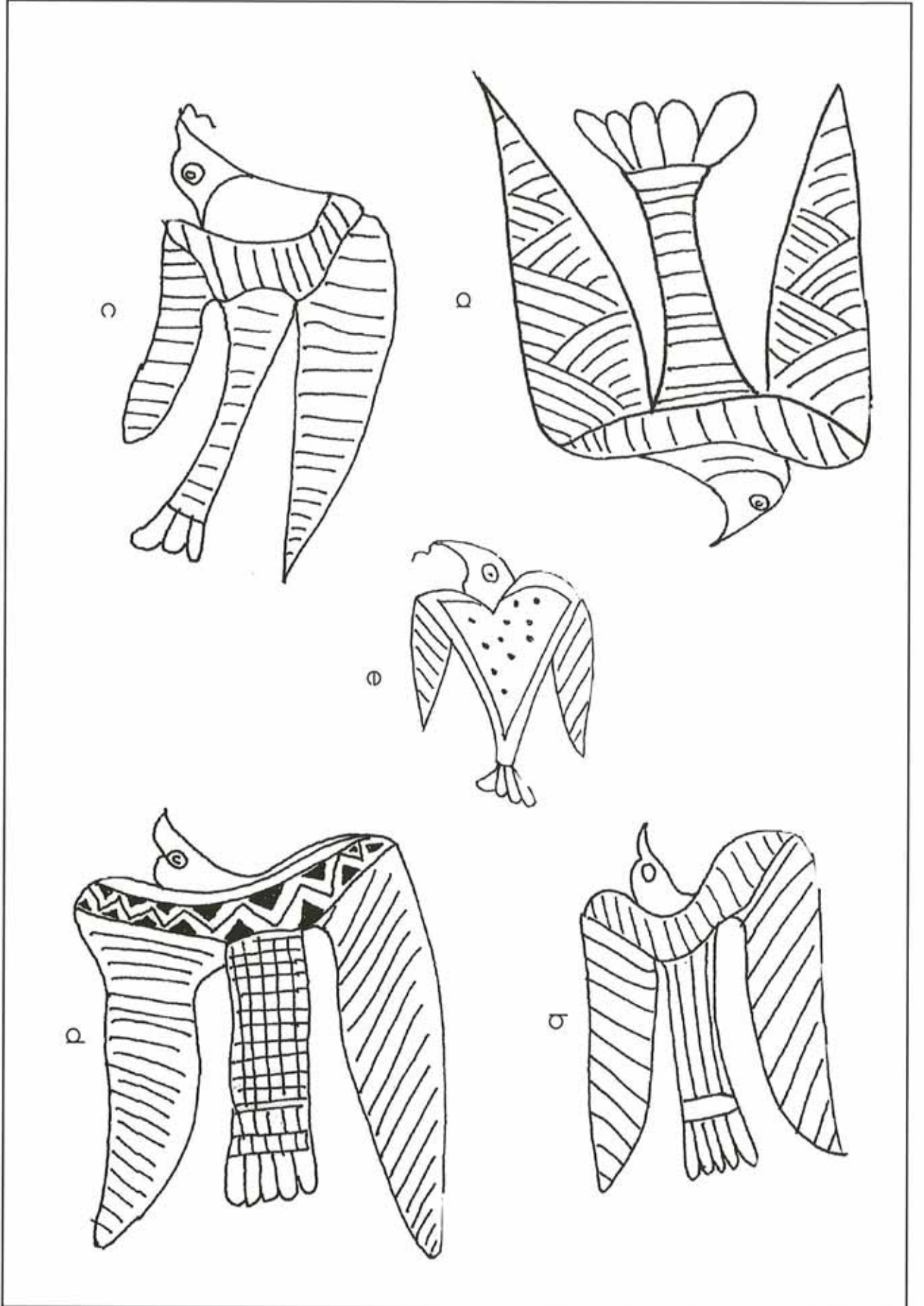
- AJA
The American Journal of Archaeology.
- AKURGAL, E., 1993
Eski İzmir I Yerleşme Katları ve Athena Tapınağı, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- AKURGAL, E., 1995
Hatti ve Hitit Uygarlıkları, İstanbul, NET Turistik Yayınları.
- AKURGAL, E., 1998
Anadolu Kültür Tarihi, Ankara, TÜBİTAK.
- AKURGAL, M., 1992
"Eine protokorinthische Oinochoe aus Erythrai." *IstMitt* 42, 83-96 Lev.11-13.
- AM
Mitteilungen des Deutschen Archaeologischen Instituts, Athenische Abteilung.
- Ant. Denk.
Antike Denkmäler.
- AntK.
Antike Kunst.
- BLOESCH, C., 1982
Griechische Vasen der Sammlung Hirschmann, Zurich, Hans Rohr.
- BMC, 1873
Catalogue of the Greek Coins in the British Museum.
- BOARDMAN, J., 1988
Athenian Black Figure Vases, London, Thames and Hudson Ltd.
- BOEHMER, R. M., 1972
Die Kleinfunde von Boğazköy, Berlin, Gbr. Mann.
- British Museum, 1928
A Guide to the Department of Greek and Roman Antiquities in the British Museum, London.
- BRIZES, P., 1985
"Samos und Stesichoros zu einem Früharchaischen Bronzeblech." *AM* 100, 53-90 Lev.15-24. *BSA Annual of the British School at Athens*.
- BWPr.
Winckelmannsprogramm der Archäologischen Gesellschaft zu Berlin.
- CASKEY, M.E., 1971
"News Letter From Greece." *AJA* 75, 295-317.
- COOK, R.M., P. Dupont, 1998
East Greek Pottery, London, New York, Routledge.
- CVA
Corpus Vasorum Antiquorum.
- DUGAS, C., 1928
Les Vases de l'Héraion, Délos X, Paris, E. de Boccard.
- DUGAS, C., 1935
"Les Vases Orientalisants de Style non Mélien" *Délos XVII*, Paris, E. de Boccard.
- EVANS, J.D., 1964
"Excavations in the Neolithic Settlement of Knossos, 1957-60 Part I." *BSA* 59.
- GREIFENHAGEN, A., 1965
"Schmuck und Gerät eines Lydischen Mädchen." *AntK Heft* I, 8, 13-19.
- HAMPE, R., 1951
"Die Stele aus Pharsalos im Louvre." *BWPr*, 5-39.
- HOGARTH, G.D., 1908
Excavation at Ephesus, The Archaic Artemisia, London, British Museum.
- HOMANN-WEDEKING, E., 1966
Das Archaische Griechenland, Baden-Baden, Holle Verlag G.M.B.H.
- IstForsch.
Istanbuler Forschungen.
- IstMitt.
Das Deutsche Archaeologische Institut Abteilung Istanbul.
- JOHANSEN, K.F., 1923
Les vases sicyoniens, Paris, Librairie Ancienne, Edouard Champion.
- KARYDİ, E. W., 1968
CVAG. München 6, München
- LUSCHAN, F. v., 1943
"Die Kleinfunde von Sendschirli." *Ausgrabungen in Sendschirli V*, Berlin.
- MARSHALL, F.H., 1969
Catalogue of the Jewelry Greek, Etruscan and Roman in the Departments of Antiquities Oxford British, Museum.
- ÖZGEN, İ., Öztürk J. J., 1996
The Lydian Treasures, Ankara, Kültür Bakanlığı.
- PAYNE, H., 1974
Protokorinthische Vasenmalerei, Mainz am Rhein Philipp von Zabern.
- PFUHL, E., 1923
Malerei und Zeichnung der Griechen III vols, München, F. Bruckmann A.-G.
- ROBERT, L., 1976
"Monnaies Grecques de l'Époque Impériale." *Revue numismatique XVIII*, 25-56.
- ROBERTSON, M., 1948
"Excavations in Ithaka, V. The Geometric and Later Finds from Aetos." *BSA* 43, 1-24 Lev.1-50.
- SCHAEFFER, C.F.-A., 1962
Ugaritica IV, Paris, Librairie Orientaliste Paul Geuthner.
- SCHEFOLD, K., 1964
Frühgriechische Sagenbilder, München, Hirmer Verlag.
- SİMON, E., 1976
Die Griechischen Vasen, München, Hirmer Verlag.
- TUNA-NÖRLING, Y., 1995
"Die Attisch-Schwarzfigurige Keramik," *IstForsch* 41.
- WAIBLINGER, A., 1974
CVA 17. France Musée du Louvre, Paris, E. de Boccard
- WILLIAMS, D., 1985
Greek Vases, London, British Museum Publications.
- WILLIAMS, D., J. Ogden, 1994
Greek Gold, Jewelry of the Classical World, New York, Harry N. Abrams Inc., A Times Mirror Company.

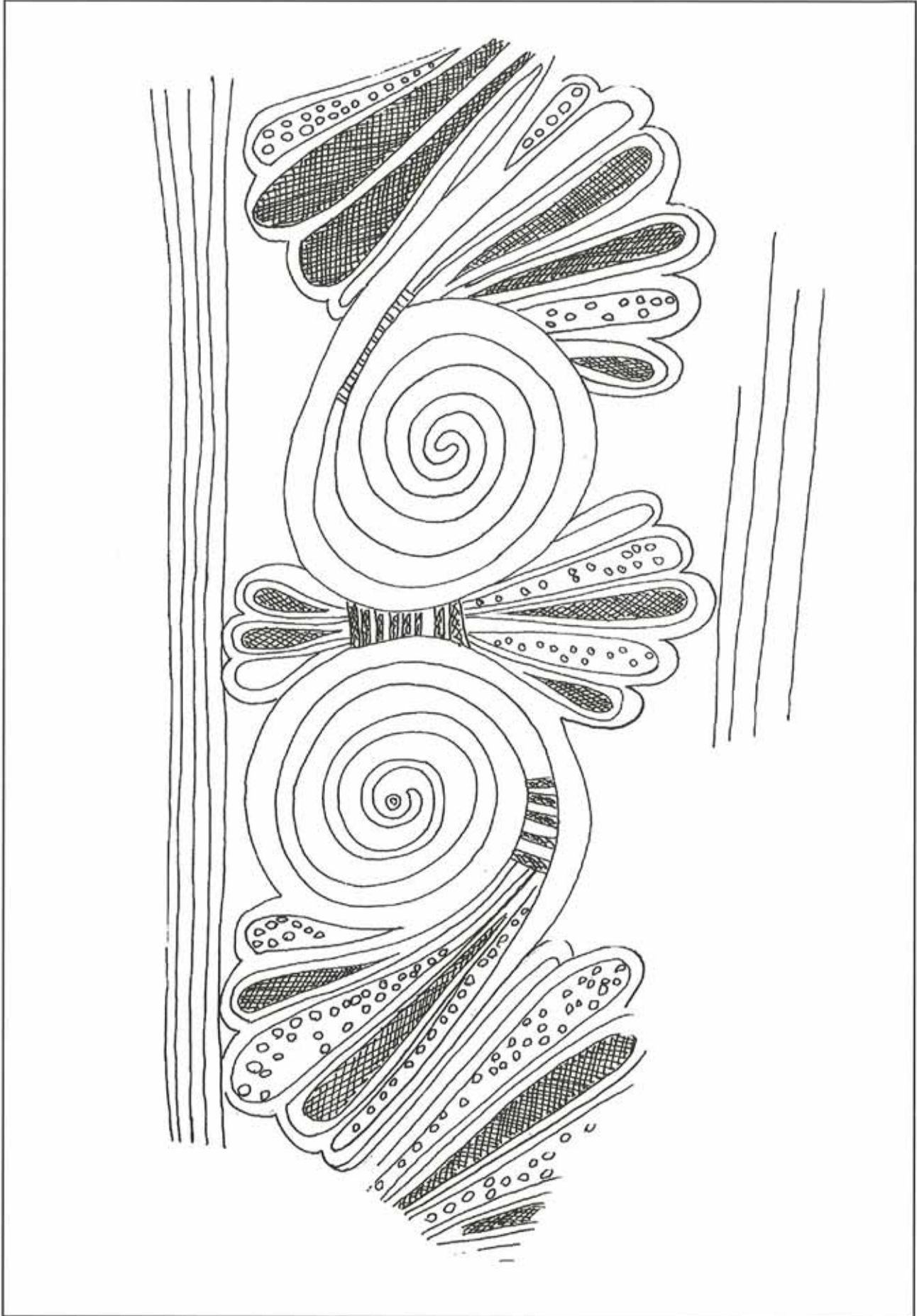
Çizim 1: Bayraklı Höyüğü. A. Arkaik Nekropol.

Çizim 2: Krater. M.Ö. 7.yüzyıl sonu 6. yüzyıl başı.

Çizim 3: a-d. Boiotia kaplarındaki kuş figürleri. a, b. E.Walter Karydi, 1968, CVA München 6, München, Lev.269 Nr.414, Lev.268 Nr.418. c, d. A. Waiblinger, 1974, Lev.12 Nr.5. Lev.11 Nr. 5 A.571. e. Bayraklı kraterindeki kuş betimlemesi.

Çizim 4: Aslan avı sahnesinin altında yer alan ve kabı çepeçevre dolanan spiral-palmet dizisinden oluşturulmuş bitki kuşağı.

Resim 1: Bayraklı Arkaik nekropolündeki bir lahitten ele geçen altın buluntular. M.Ö. 6. yüz yıl başı. İzmir Arkeoloji Müzesi.

Resim 2: Yelken yakası biçimli, granülasyon tekniikle bezenmiş altın küpeler (bkz. Resim 1)

Resim 3: Altın küpelerden bir çift (bkz. Resim 1, 2).

Resim 4: Altın astragallerden birinin üstten görünümü.

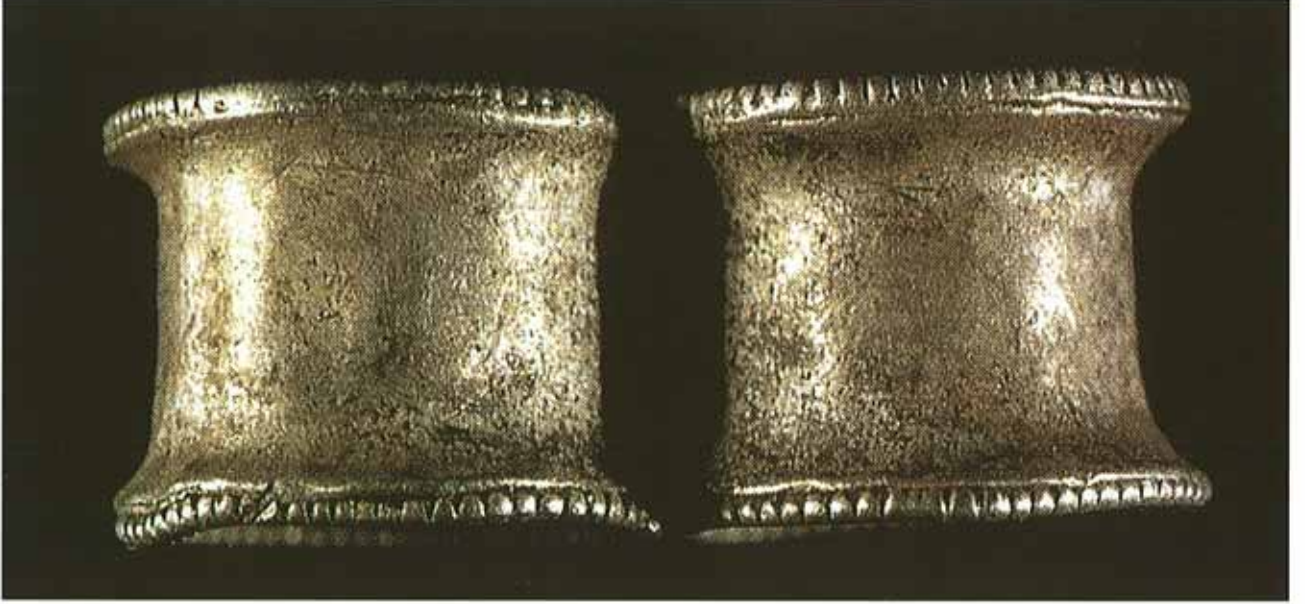
Resim 5: Aynı astragalin alt yüzeyi.

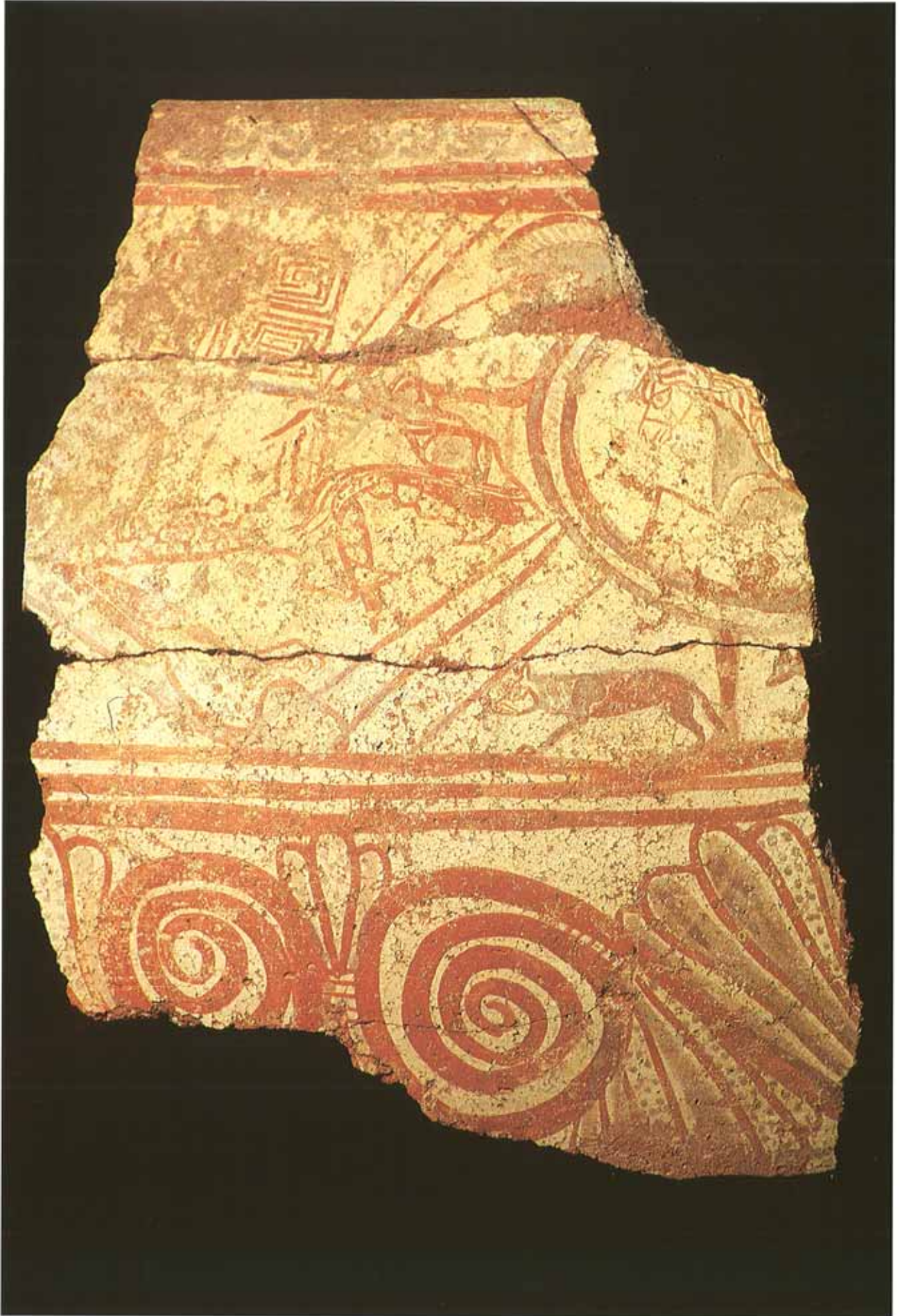
Resim 6: İkinci altın astragalin üstten görünümü.

Resim 7: İkinci astragalin alt yüzeyi.

Resim 11: Karun Hazinesi Elektron astragallerden bir örnek. M.Ö. 6. yüzyıl ortası. Uşak Müzesi. İ. Özgen-J. Öztürk, 1996, 205 Nr.176.

Resim 12: Krater. Bayraklı Nekropol. Pişmiş toprak. mevcut yükseklik 0.76 m. M.Ö. 7. yüzyıl sonu - 6. yüzyıl başı.